

XX. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan antama kertomus vuodelta 1909 ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan kuului v. 1909 filosofian tohtori Santeri Ivalo, puheenjohtaja, toimittaja Eero Erkko, varapuheenjohtaja, sekä tehtailija K. A. Wigg, rakennusmestari Juho Ahde, muurari A. Pastell ja kirvesmies Th. Lillqvist. Varajäseniä olivat uunintekijä Aug. Malmi, rakennusmestari J. Johansson, maalari Anton Caselius ja muurari K. Saxberg.

Toimiston johtokunta ja henkilökunta.

Toimiston henkilökuntaan, jossa vuoden aikana ei mitään muutoksia tapahtunut, kuului johtaja A. H. Karvonen, apulainen naisosastolla rouva Ina Petelius ja apulainen miesosastolla H. E. Blomqvist.

Toimiston liike ensimmäisenä seitsenvuotiskautena näkyy seuraavasta Toimiston liike vuosina 1903—09. taulukosta:

Vuosi.	Miesosasto.			Naisosasto.			Yhteensä.			Työnhakijoihin 100 palkasta täytettiin.	100:sta tarjotusta palkasta täytettiin.
	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.		
1903	5,493	2,615	2,461	1,184	430	287	6,677	3,045	2,748	219	90
1904	6,399	3,630	3,232	1,676	839	602	8,075	4,469	3,834	181	86
1905	5,200	2,733	2,547	2,413	1,561	1,210	7,613	4,294	3,757	177	87
1906	6,098	3,336	3,157	2,432	1,972	1,394	8,530	5,308	4,551	161	86
1907	5,655	3,642	3,200	2,912	2,568	1,708	8,567	6,210	4,908	138	79
1908	7,747	4,258	4,065	3,441	2,538	1,930	11,188	6,796	5,995	165	88
1909	7,930	2,977	2,804	3,883	2,794	2,143	11,813	5,771	4,947	205	86

¹⁾ Erinäisiä tilastotaulukkoja, jotka seurasivat kertomusta, ei ole tähän otettu.

Kun vertaa toimiston liikettä eri vuosina toisiinsa, huomaa että liike naisosastolla on säännöllisesti kasvanut vuosi vuodelta. Se lähenee miesosaston liikettä ja tulee epäilemättä lähimmässä tulevaisuudessa kasvamaan sitä suuremmaksikin, kuten useimmissa muissa pohjoismaiden kunnallisissa toimistoissa on käynyt. Tämä onkin luonnollista kehityksen kulkua, sillä naispuolisen työvoiman, varsinkin palvelusväen hankinnassa on paikkakunnalla jo kauan käytetty lukuisain yksityisten konttorien välitystä. Noiden konttorien liike siirtyy vuosi vuodelta yhä enemmän kunnan toimistoon. Miespuolista työväkeä haetaan yksityisten konttorien välityksellä sangen vähän — pääasiallisesti vaan renkejä maaseudulle —, joten kunnallisen toimiston miesosaston työala on melkein uutta. Suurimmat työpaikat paikkakunnalla ovat yleisesti tunnettuja; niihin työnhakijat käyvät itse tarjoutumassa, joten toimiston välitystä tarvitaan harvoin. Pienemmät työlaitokset ja yksityisten työntekijäin tarvitsijat kaupungissa sekä lähiseudun maanviljelijät ja muut työväen tarvitsijat käyttävät toimiston välitystä vuosi vuodelta yhä kasvavassa määrässä. Miesosaston liike on kuitenkin suuremmassa määrässä kuin naisosaston riippuvainen yleisistä työmarkkinoista sekä kunnan järjestämien hätäaputöiden laajuudesta, joten sen liikkeessä tapahtuu suurempia vaihteluja eri vuosina.

Edelliseen vuoteen verraten on naisosaston liike kasvanut: työnhakijain luku 12.8 %, tarjottujen paikkain luku 10.1 % ja välitysten määrä 11 %. Miesosastolla on edelliseen vuoteen verraten työnhakijain luku lisääntynyt 2.4 %, mutta tarjottujen paikkain luku alentunut 30.1 % ja välitysten määrä niinkään alentunut 31 %. Tämä tarjottujen paikkain ja välitysten määrän alentuminen edelliseen vuoteen verraten johtuu yksinomaan siitä, että kunnan töihin vuonna 1908 otettiin työväkeä toimiston välityksellä varsin runsaasti, joka nosti toimiston miesosaston liikkeen normaalioloja paremmaksi, jota vastoin vuonna 1909 käytettiin toimiston välitystä sangen vähän.

Toimiston liike
vuonna 1909.

Toimistossa tehtiin vuoden kuluessa 11,813 työhakemusta, joista 7,930 miesosastolla ja 3,883 naisosastolla. Työnhakijoista oli 189 miestä ja 742 naista eli yhteensä 931 henkeä henkikirjoissa toisilla paikkakunnilla. Miespuolisia työnhakijoita oli runsaimmin seuraavista ammateista: aputyöläisiä 2,998; rakennusammattilaisia 1,898 (kirvesmiehiä 1,102, muurareita 443, maalareita 182, uunintekijöitä 67, asfalttityömiehiä 40, tilkitsijöitä 37 j. n. e.); kivityömiehiä 829 (kivenhakkaajia 172, porareita y. m. 535, sementtityömiehiä 111); metalliteollisuustyömiehiä 679 (viilaa

128, pannuseppiä 118, lämmittäjiä 99, koneenhoitajia 78, seppiä 59 j. n. e.); nuorukaisia ilman erikoista ammattia 389; renkejä ja kuskeja 186; talonmiehiä 161; puutavarateollisuustyöväkeä 160 (puuseppiä 61, sahatyömiehiä 47 j. n. e.); maataloustyöväkeä 152, kauppa-alalle pyrkijöitä 132, vahtimestareita 77, vartijoita 57, merimiehiä 54 j. n. e. Naispuolisista paikanhakijoista oli enimmin: talouspalvelijoita 2,210 (yksin palvelijoita 1,669, keittäjiä 197, sisäkköjä 178, lastenhoitajia 148 j. n. e.); siivoojia ja pesijöitä 1,070, apurityöläisiä 124, maatalouspalvelijoita 122, ravintolapalvelijoita 120, kauppa-alalle pyrkijöitä 92, leipojia 81 j. n. e.

Työpaikkoja tarjottiin 2,977 miehelle ja 2,794 naiselle eli yhteensä 5,771 hengelle. Näistä tarjotuista työpaikoista oli 442 miehen- ja 711 naisenpaikkaa toisilla paikkakunnilla.

Tarjotuista paikoista täytettiin 4,947 eli 86 %. Miehille tarjotuista paikoista täytettiin 2,804 eli 94 % ja naisille tarjotuista paikoista 2,143 eli 77 %. Toisille paikkakunnille välitti toimisto 318 miestä ja 388 naista eli yhteensä 706 henkeä (edellisenä vuotena 467 henkeä). Kaupungissa tarjotut paikat on toimisto voinut täyttää sängen tarkoin: miehille tarjotuista paikoista 98 % ja naisille tarjotuista 84 %. Toisilla paikkakunnilla tarjotuista paikoista jäi suhteellisesti suurempi määrä täyttämättä. Näistä täytettiin miesosastolla 72 % ja naisosastolla vain 55 %.

Toimisto on välittänyt työväkeä varsin monille työaloille. Miesosastolla on välityksiä eniten apuritoihin, nimittäin 1,784. Sitten seuraa järjestyksessä: rakennusammatit 296, kiviteollisuus 194, puutavarateollisuus (metsätyöt y. m.) 147, maataloustyöt 113, nuorukaiset (käskyläis- ja oppipojat) 95, rengit ja kuskit kaupungissa 78, metalliteollisuus 53. Loput miesosaston välityksistä ovat ravintolaliikkeisiin, kirjapaino-, vaatetus-, nahka- ja ravintoaineteollisuuteen sekä kauppa-alalle, talonmiehiksi, vahtimestareiksi j. n. e. Naisosaston liikkeestä muodostaa suurimman osan talouspalvelijain, siivoojain ja pesijäin paikkain välitykset. Edellisten välityksiä oli 921, jälkimäisiä 670. Sitten seuraa välitykset maataloustoimiin (karjanhoitopalvelijoiksi ja päivätyöläisiksi) 207, ravintolaliikkeisiin (ruokatarjoiluihin, kahviloihin ja varsinaisiin ravintoloihin) 179, vaatetusteollisuuteen 15, kauppa-alalle 9, kutomateollisuuteen 5 j. n. e.

Vaikka ainoastaan osa työnhakijoista ja työnantajista käyttävät toi-
miston välitystä, kuvaa tilasto toimiston liikkeestä kuitenkin yleispiirteissä Työsuhteet Hel-
singissä vuonna
1909.

työoloja paikkakunnalla, vieläpä taloudellista asemaa yleensä. Samassa suhteessa kuin taloudellinen tila vuodesta 1903 alkaen parani vuoteen 1907, aleni työnhakijain luku 100 tarjottua paikkaa kohti vuosittain

säännöllisesti. Vuonna 1903 oli 100 tarjottua paikkaa kohti 219 työnhakijaa; seuraavina vuosina tuo suhdeluku jatkuvasti aleni 180, 177, 161 ja 138:aan vuonna 1907, joka vuosi taloudellisessa elämässä ja työoloissa muodosti käännekohtan. Jo viimeksi mainittuna vuonna oli rahamarkkinain tila käynyt ahtaammaksi, vaikka se ei vielä ehtinyt työoloihin vaikuttaa. Kun seuraavina vuosina taloudellinen tila yhä kiristyi, tuntui se työnvälitystilastossakin. Työnhakijain luku 100 tarjottua paikkaa kohti vuonna 1908 nousi 165 ja vuonna 1909 205:teen.

Vuonna 1909 tosin rahamarkkinain tila jo helpottui, mutta se vaikutti työoloihin vasta vuoden lopulla. Alkupuolella vuotta oli työttömyys kaupungissa laajempi kuin minään edellisenä vuotena. Tähän vaikutti osaltaan myöskin vuoden alussa metalliteollisuusosalalla alkanut työnsulku, jonka takia työt tällä alalla olivat miltei kokonaan pysähdyksissä kolme kuukautta. Varsinainen ammattityöväki ei tosin, yksityisiä poikkeuksia lukuunottamatta, työriidan aikana kääntynyt toimistosta työtä hakemaan, mutta tehtaiden apurityöväkeä oli lisäämässä muiden työnpuutteisten lukua. Työnhakijain luku talvikuukausina nousi korkeammaksi kuin koskaan ennen toimiston olemassaolon aikana. Tammikuussa oli niitä 1,817 (edellisenä vuotena 1,356), helmikuussa 1,050 (953), maaliskuussa 967 (816), huhtikuussa 927 (818), ja näistä oli eri kuukausina 269—252 naisia.

Yksityisten töitä miespuolisille työnhakijoille oli talvikuukausina omalla paikkakunnalla sangen vähän tarjolla. Toimisto välitti kolmena ensimmäisenä kuukautena yksityisten töihin keskimäärin 100 miestä kuukaudessa, suurimmaksi osaksi tilapäisluontoisiin lyhytaikaisiin töihin. Kaupungin rakennuskonttori oli nyt, kuten edellisinäkin vuosina, järjestänyt kunnan töitä, joihin lienee kuitenkin aluksi voitu ottaa vain kunnan entistä työväkeä. Sitä paitsi oli toimiston välityksellä kivenmurskausta hätäaputyöksi saatavissa kaikille täällä kotipaikkaoikeudella asuville työnhakijoille. Metsätöitä maaseudulla oli toimiston välityksellä tarjolla, mutta näihin ei ollut halukkaita lähtijöitä ennenkuin vasta helmi- ja maaliskuulla. Nekin työnhakijat, joita perhesyyt eivät olisi estäneet lähtemästä työansiolle maaseuduille, jäivät kaupunkiin odottamaan tuloksia vuoden alussa muodostuneen „työttömäin komitean“ toimista työttömäin avustamiseksi. Toimiston välityksellä sai töitä (hätäaputyö yhteenluettuna) tammikuussa 794 henkeä (687 miestä ja 107 naista), helmikuussa 447 henkeä (323 miestä ja 124 naista), maaliskuussa 389 henkeä (248 miestä ja 141 naista), joten noin 50 % työnhakijoista sai työansiota.

„Työttömäin komitea“ anoi työttömäin nimessä kaupunginvaltuustolta ja K. Senaatilta töitä sekä suoranaista avustusta työttömille. Anomuksen johdosta myönsi kaupunginvaltuusto 5,000 markkaa „yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten“ käsitöitten järjestämiseksi työnpuutteessa oleville naisille. Kaupungin rakennuskonttori järjesti uusia kadunaukaisutöitä, joihin työväkeä siirrettiin kivenmurskaustöistä ja muutamia kymmeniä kivityömiehiä otettiin myöskin toimiston välityksellä. K. Senaatti myönsi mainitun anomuksen johdosta 200 vapaalippua rautateillä ja 3,000 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ja kunnan työvälistysoimiston käytettäväksi työttömäin lähettämiseen kotiseuduilleen ja työansiolle toisille paikkakunnille. Työvälistysoimisto, joka mainitusta apurahasta nosti 1,000 markkaa, saattoi täällä asuvain työnhakijain lähettämiseen työansiolle muille seuduille käyttää talvi- ja kevätkuukausina vain 520 markkaa ja 144 vapaalippua. Seuraavana syksynä käytettiin niistä 170 markkaa ja 24 vapaalippua eli yhteensä koko vuotena siis 690 markkaa ja 168 rautatielippua. Loput käytettiin seuraavan vuoden alussa.

Naispuolisista työnhakijoista oli palvelijattarille paikkoja riittävästi tarjolla, ellei kaupungissa niin muilla paikkakunnilla. Työnpuutteesta kärsi vain työttöminä olevain miesten vaimot ja sellaiset yksinäiset naiset, joilla oli lapsia elätettävänä, sekä vanhemmat naiset, jotka eivät palvelukseen sovellu. Näitä ei kuitenkaan toimistoon suurempaa lukumäärää ilmoittautunut; keskimäärin oli niitä toimiston kirjoissa 60—80 eri kuukausina.

Työnpuutetta oli kaupungissa vielä toukokuun loppupuolellakin, vaikka se tietenkin kuukausi kuukaudelta oli vähentynyt. Kevätkesällä oli rakennustöitä käynnissä vielä sangen vähässä määrin, mutta syyskesällä toiminta vilkastui, niin että töitä oli suhteellisesti runsaasti saatavissa, joten työnpuute ei syksyllä käynyt niin laajaksi kuin edellisenä syksynä ja talvena. Miespuolisia työnhakijoita oli vähemmän kuin edellisenä syksynä: lokakuussa 577 (edellisenä vuonna 782), marraskuussa 801 (980) ja joulukuussa 476 (846). Töitä sai toimiston välityksellä keskimäärin 200 miestä kuukaudessa mainittuna aikana. Kunnan hätäaputyöhön, johon edellisenä syksynä oli lähetetty lokakuussa 315, marraskuussa 492 ja joulukuussa 444 miestä, ei otettu muita kuin muihin töihin kykenevämpiä vanhuksia, joita toimisto välitti sanottuna aikana vain 17¹⁾. Tästä huolimatta ei työnpuute kaupungissa käynyt vallan laajaksi, vaikka sitä kyllä oli olemassa varsinkin marras- ja joulukuussa. Tähän tosin

¹⁾ Tästä johtui tarjottujen paikkain ja välitysten määrän verrattain suuri aleneminen miesosastolla tänä vuotena.

vaikutti sekin seikka, että työnpuute edellisenä vuotena oli tiettävästi pakottanut työväkeä siirtymään toisille paikkakunnille.

Kun välitykset hätäaputyöksi tarjottuun kivenmurskaukseen, johon työntekijät turvautuvat vasta kun muuta työtä ei ole saatavissa, hyvin kuvaavat työoloja paikkakunnalla, esitettäköön tässä niistä tietoja myöskin viimeisiltä edellisiltä vuosilta. Tähän työhön lähetettiin miehiä:

	1906.	1907.	1908.	1909.
Tammikuussa	157	22	79	577
Helmikuussa	279	37	71	198
Maaliskuussa	135	23	79	105
Huhtikuussa	56	23	56	29
Toukokuussa	—	4	2	—
Kesäkuussa	—	—	3	—
Heinäkuussa	—	—	2	—
Elokuussa	—	—	1	—
Syyskuussa	5	—	9	—
Lokakuussa	13	—	315	—
Marraskuussa	125	57	492	12
Joulukuussa	127	65	444	5
Yhteensä	897	231	1,553	926

Mainittavampaa työntekijäin puutetta ei ollut muista kuin ruot-sinkielisistä palvelijattarista ja maatalouspalvelijoista, joista oli puute melkein ympäri vuoden, sekä kesäkuukausina naispuolisista leipojista, peltisepistä ja kankureista. Viimeksi mainittuja toimisto hankki Tampereen toimiston välityksellä.

Kunnallinen
työnvälitys
Suomessa
vuonna 1909.

Kunnallisten työnvälitystoimistojen liikkeestä esitetään seuraavat tiedot:

	Työnhakemuksia.		Tarjottuja paikkoja.		Täytettyjä paikkoja.	
	1908.	1909.	1908.	1909.	1908	1909.
Helsingissä	11,188	11,813	6,796	5,771	5,995	4,947
Turussa	2,413	2,898	480	569	427	531
Tampereella	2,155	3,005	1,104	1,689	1,010	1,418
Vaasassa	1,040	1,553	944	890	541	767
Viipurissa	2,648	3,172	1,215	1,320	672	803
Oulussa ¹⁾	476	778	448	409	231	280
Yhteensä	19,920	23,219	10,987	10,648	8,876	8,746

¹⁾ Oulun toimisto on toimesta marraskuun alusta huhtikuun loppuun, joten tiedot koskevat tammi—huhtik. ja marras—jouluk.